

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра тактико-спеціальної підготовки

ПОГОДЖЕНО:

Начальник кафедри
тактико-спеціальної підготовки
полковник внутрішньої служби

_____ Боднар І.В.
«___» _____ 2021 року

СИЛАБУС

**навчального курсу «Інженерно-технічні засоби охорони та нагляду»
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:

Старший викладач кафедри,
Кузнєцов О.О. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри тактико-спеціальної
підготовки
Протокол № __ від «__» _____ 2020 р.

Кредити та кількість годин: 3 кредити ECTS; години: 10 лекційних, 8 семінарських 26 практичних та 46 самостійна робота.

Анотація курсу

Програму навчальної дисципліни «Інженерно-технічні засоби охорони і нагляду» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавра» спеціальності 6.030401 «Правознавство».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вимоги керуючих документів щодо порядку обладнання об'єктів кримінально-виконавчої служби інженерно-технічними засобами охорони, організації їх технічної експлуатації під час повсякденної роботи, отримання навичок перевірки і виявлення недоліків в обладнанні об'єктів, що охороняється.

Міждисциплінарні зв'язки: з інформаційними технологіями в професійній діяльності, кримінально-виконавчим правом, режимом таємності та тактико-спеціальною підготовкою.

Програма навчальної дисципліни складається з розділу:

- «Інженерно-технічні засоби охорони і нагляду в установах Державної кримінально-виконавчої служби України».

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Інженерно-технічні засоби охорони і нагляду» є надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань про побудову сучасних і перспективних комплексів інженерних і технічних засобів охорони та нагляду; практична підготовка майбутніх фахівців кримінально-виконавчої системи щодо повсякденної роботи з технічними засобами охорони та нагляду; здобуття вмінь та навичок щодо аналізу конкретних ситуацій, що виникають в практичній діяльності під час експлуатації інженерно-технічних засобів охорони та нагляду та їх кваліфікованого вирішення в процесі службової діяльності у відповідності з законодавством та іншими нормативно-правовими актами, які регулюють порядок і умови експлуатації інженерно-технічних засобів охорони та нагляду.

Організація навчання

Тематичний план

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		л	п	сем	С. р.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Інженерні та технічні засоби охорони в УВП					
Тема 1 Інженерні засоби охорони в установах ДКВС України	12	2	2	2	6
Тема 2 Технічні засоби охорони в установах ДКВС України.	12	2		4	6
Тема 3 Датчики виявлення	12	2		4	6
Разом за розділом 1	36	6	2	10	18
Розділ 2. Обладнання території установ КВС					
Тема 4 Обладнання об'єктів виправних колоній інженерними та технічними засобами охорони	14	2	2	4	6
Тема 5 Організація системи охорони установ виконання покарань	14		2	4	8

Разом за розділом 2	28	2	4	8	14
Розділ 3. Експлуатація СІТЗОН					
Тема 6 Організація експлуатації ІТЗО	18	2	2	6	8
Тема 7 Спеціальні засоби.	8			2	6
Разом за розділом 3	26	2	2	8	14
Усього годин	90	10	8	26	46

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Інженерні засоби охорони в установах ДКВС України.

- *Роль і місце інженерно-технічних засобів в організації охорони об'єктів;* Зміст і вимоги наказу ДДУВП № 158-2000 року щодо обладнання об'єктів ІТЗО.
- *Класифікація інженерних засобів охорони та їх призначення.* Класифікація Інженерних засобів охорони, їх конструкційні особливості. Інженерні засоби, які використовуються по периметру установ і на внутрішній території, й вимоги до них (спостережні вежі, майданчики, постові грибки, будки, КСС, стежки, розмежувальні та попереджувальні знаки, освітлювальні установки, засоби механізації і автоматизації). Види інженерних загорж.

Тема 2. Технічні засоби охорони в установах ДКВС України.

- *Призначення та класифікація технічних засобів охорони;* Зміст і вимоги наказу ДДУВП № 158-200 року щодо технічних умов на обладнання об'єктів технічними засобами. Класифікація ТЗО. Призначення, основні характеристики, принцип роботи датчиків виявлення. Особливості розміщення датчиків, вплив кліматичних і місцевих умов на роботу датчиків виявлення.
 - *Система охоронно-тривожної сигналізації;* Загальні принципи побудови станційних апаратів, пультів, охоронних комплексів ("Ніч-12", "Заграва" і т.п.) Структурна схема, робота та призначення вузлів.
 - *Системи відео спостереження та обмеження доступу до приміщень;* Призначення приладів виявлення, спостереження і обмеження доступу до приміщень, їх класифікація і тактико-технічні характеристики. Принцип роботи приладів ("Лаванда", "Незабудка", "Примула", "Гама", "МО-1"). Сигнально-оповіщувальні пристрої, їх призначення, принцип роботи.
 - *Засоби організації зв'язку в УВП та електроживлення ТЗО;* Призначення, види провідного зв'язку. Пристрої, які використовуються для організації провідного зв'язку. Призначення, класифікація засобів радіозв'язку. Будова, тактико-технічні характеристики радіостанцій. Правила радіообміну, підготовка радіостанцій до роботи. Особливості експлуатації.

Тема 3. Датчики виявлення.

- *Загальна класифікація датчиків виявлення* Конструктивні особливості побудови окремих типів датчиків. Основні характеристики та принцип роботи окремих типів

датчиків виявлення: електромеханічних, ємнісних, інфрачервоних, радіо променевих, ультразвукових, тощо. Особливості розміщення датчиків на діючих об'єктах.

Тема 4. Обладнання периметрів виправних колоній

- *Класифікація об'єктів УВП; Загальна класифікація об'єктів виправних колоній.*
- *Обладнання заборонених зон постійних об'єктів УВП; Обладнання ІТЗО по периметру постійних об'єктів, а саме зовнішня, внутрішня заборонені зони, обладнання лінії охорони. Умовні графічні позначення на схемах. Вимоги до обладнання постійних об'єктів виправних колоній технічними засобами охорони.*
- *Склад і характеристика ІТЗО в будівлі КПП.*

Тема 5. Обладнання внутрішньої території УВП

- *Загальна класифікація об'єктів на внутрішній території виправних колоній; Обладнання ізолюваних і локальних зон.*
- *Споруди і конструкції на стику ізолюваних зон виправної колонії; Обладнання коридорів, які проглядаються, приміщень у будівлі ЧПНУ.*
- *Споруди і конструкції на території житлової зони; Обладнання структурних дільниць і локальних секторів.*
- *Споруди і конструкції на території локальної зони; Обладнання в будівлі ПКТ і ДІЗО. Обладнання підземних комунікацій. Обладнання об'єктів з шириною забороненої зони менше встановленої норми.*

Тема 6. Організація експлуатації ІТЗО

- *Складові організації експлуатації ІТЗО; Поняття експлуатації інженерно-технічних засобів охорони.*
- *Планування технічної експлуатації;*
- *Введення в експлуатацію та технічна експлуатація виробів; Введення в експлуатацію. Технічна експлуатація. Збір та узагальнення даних по експлуатаційній надійності. Ведення технічної документації. Матеріально-технічне забезпечення. Контроль за технічним станом і якістю технічної експлуатації. Підготовка та допуск особового складу до експлуатації ТЗО.*
- *Технічне обслуговування ІТЗО; Види та періодичність проведення регламентних робіт. Організація робіт під час перехідних періодів.*
- *Рух виробу при експлуатації ІТЗО. Ремонт, категорювання та списання ІТЗО*

Тема 7. Спеціальні засоби.

Класифікація спеціальних засобів; Класифікація засобів індивідуального захисту, активної оборони та забезпечення спеціальних операцій. Історія розвитку, ТТХ та особливості застосування засобів індивідуального бронезахисту (ЗІБ).

Питання для підготовки до диференційованого заліку.

1. Поняття „охорона об'єкту”.
2. Поняття „система охорони об'єкту”. Які сили і засоби забезпечують систему охорони.
3. Призначення інженерно-технічних засобів охорони та нагляду.

4. Основні функції ІТЗО.
5. Вимоги до ІТЗО. Головний нормативний документ. Назва.
6. Класифікація інженерних засобів охорони.
7. Інженерні огорожі (паркани) і основні вимоги до них.
8. Заборонена зона. Визначення та складові.
9. Інженерні споруди і конструкції по периметру установ.
10. Призначення спостережних веж, майданчиків, постових грибків.
11. КСС, визначення, види, особливості облаштування.
12. Призначення стежок у забороненій зоні об'єкту.
13. Види знаків, що розташовуються у забороненій зоні об'єкта. Їх призначення та місця розташування
14. Види постів службових собак.
15. Види інженерних загорож, особливості їх застосування.
16. Освітлювальні установки, їх кладові.
17. Засоби механізації і автоматизації. Призначення та класифікація.
18. Призначення та класифікація технічних засобів охорони та нагляду
19. Система охоронно-тривожної сигналізації
20. Система відеоспостереження
21. Система контролю та обмеження доступу до приміщень
22. Засоби організації зв'язку
23. Засоби електроживлення
24. Класифікація засобів виявлення
25. Класифікація засобів збору та обробки інформації
26. Класифікація засобів оповіщення
27. Поняття рубежу, ділянки і зони виявлення
28. Загальна класифікація датчиків виявлення
29. Сигнально-загороджувальні електромеханічні датчики. Їх види та особливості побудови.
30. Ємнісні датчики виявлення. Принцип роботи, основні характеристики та особливості розташування.
31. Радіопроменеві датчики виявлення Принцип роботи, основні характеристики та особливості розташування.
32. Інфрачервоні датчики виявлення Принцип роботи, основні характеристики та особливості розташування.
33. Рубежі виявлення охоронних комплексів: "Ніч-12", „Заграда” та „Заграда2”
34. Прилад "Незабудка" (призначення, основні характеристики)
35. Прилад "Лаванда" (призначення, основні характеристики)
36. Система „Примула" (призначення, основні характеристики)
37. Металопошукові прилади (види, основні характеристики).
38. Загальна класифікація об'єктів УВП
39. Обладнання ІТЗО по периметру постійних об'єктів УВП (В33).
40. Обладнання ІТЗО по периметру постійних об'єктів УВП (З33).
41. Обладнання ІТЗО на об'єктах з шириною забороненої зони менше встановленої норми.
42. Обладнання ІТЗО по периметру тимчасових об'єктів УВП .
43. Обладнання ІТЗО на короткочасних об'єктах УВП (з нерухомим фронтом робіт)
44. Обладнання ІТЗО на сільськогосподарських об'єктах УВП .
45. Споруди і конструкції на стику ізольованих зон виправної колонії
46. Об'єкти житлової зони
47. Обладнання ділянки ресоціалізації
48. Обладнання комунікаційних споруд
49. Споруди і конструкції на території локальної зони
50. Варіанти обладнання кімнат короткострокових побачень

51. Загальна класифікація об'єктів ДКВС України
52. Класифікація об'єктів на внутрішній території виправної колонії.
53. Склад та характеристика приміщень в будівлі КПП
54. Інженерно-технічне обладнання транспортного засобу для перевезення засуджених
55. Складові організації експлуатації ІТЗО.
56. Планування технічної експлуатації.
57. Введення в експлуатацію
58. Технічне обслуговування ІТЗО
59. Ремонт, категорювання та списання ІТЗО.
60. Матеріально-технічне забезпечення.
61. Контроль технічного стані ІТЗО.
62. Заходи безпеки при експлуатації ТЗО. Допуск особового складу до їх експлуатації.
63. Поняття спеціальних засобів та завдання які вони вирішують.
64. Класифікація засобів індивідуального захисту
65. Класифікація засобів активної оборони, та забезпечення спецоперацій

4. Засоби діагностики успішності навчання

З метою діагностики успішності курсантів (слухачів) використовуються:

- усні опитування під час семінарських та практичних занять;
- тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів;
підсумкове опитування по тематиці змістових модулів у вигляді тестування;

Поточне оцінювання успішності відбувається за результатами виконання вами практичних завдань з курсу (з розрахунку – 2,5 бали за заняття). Основна увага при оцінюванні звертається на якість підготовки до навчального заняття (опрацювання навчального матеріалу лекцій та завдань, винесених на самостійну підготовку), відсоток обсягу виконаного практичного завдання, правильність, варіативність при обранні програмних засобів для виконання завдання, креативність (в разі виконання творчих завдань). Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами для отримання інформації за тематикою заняття необхідно та заохочується! Дозволяється також вести обговорення з тематики заняття у спосіб та формі, що не створює дискомфорту та перешкод для задоволення навчального інтересу інших слухачів. В разі пропуску навчальних занять з поважних причин, посилення на навчальний матеріал, розглянутий на заняттях, здобувач вищої освіти може отримати у викладача. Загальна кількість балів, яку можна отримати в разі успішного виконання всіх практичних занять становить – 45 балів.

В разі підготовки реферативних доповідей, презентацій з тематики, що вивчається, участь у навчальних проектах кафедри тактико-спеціальної підготовки можна отримати додатково 15 балів.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді заліку, який передбачає наявність тестових завдань (загальною вагою у 20 балів) з положень вивчених протягом курсу та практичних задач (загальною вагою у 20) балів щодо одного з напрямків:

- налаштування відповідних параметрів та обслуговування операційної системи;
- створення службового документа за зразком;
- сортування та фільтрація даних засобами табличного процесору;
- створення форм для заповнення бланків засобами табличного процесору;

- використання інструментів аналізу числових та текстових даних;
- консолідації даних табличного та текстового процесорів.

Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб (за винятком виконання групових проектів);
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28 черв. 1996 р. / Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11 лип. 2003 р. № 1129-IV / Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3. – Ст. 21.
3. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України № 2713-IV від 23 черв. 2005 р. / Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 30. – Ст. 409.
4. Про міліцію : Закон України від 20 груд. 1990 р. / Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
5. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. / Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
6. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30 черв. 1993 р. / Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 35. – Ст. 360.

Відомчі нормативні акти ДПтСУ:

7. Інструкція ... : затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 6 / дск від 20 вересня 2000 р.
8. Інструкція ... : затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 237 / дск від 8 грудня 2003 р.
9. Інструкція ... : затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 205/дск від 22 жовтня 2004 р.
10. Інструкція ... : затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 220 / дск від 20 листопада 2004 р.
11. Інструкція ... : затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 158 від 21 липня 2000 р.
12. Інструкція з організації служби озброєння в органах, установах та навчальних закладах кримінально-виконавчої системи: затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 132 від 12 червня 2000 р.
13. Курс стрільб із стрілецької зброї для осіб рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи та норм витрат боєприпасів на бойову підготовку : затверджено наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 86 від 17 травня 2001 р.
14. Збірник нормативів для підготовки рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи : затверджено наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 183 від 4 жовтня 2001 р.
15. Інструкція про організацію і порядок здійснення пропускнуго режиму автомобільного та залізничного транспорту, а також вантажів через контрольно-пропускні пункти установ виконання покарань : затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 276 від 31 грудня 2002 р.
16. Про утворення підрозділів особливого призначення кримінально-виконавчої системи, затвердження штатів та Положення про ці підрозділи : наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань № 163 від 8 вересня 2003 р.
17. Програма професійної підготовки особового складу підрозділів особливого призначення кримінально-виконавчої системи : наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань № 182 від 20 вересня 2003 р.
18. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затверджено наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 275 від 25 грудня 2003 р. / Офіційний вісник України. – 2003. – № 52. – С. 861. – Ст. 2898.
19. Інструкція з організації кінологічної служби в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах : затверджена наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань № 18 від 24 січня 2004 р.

Допоміжна література:

20. Афанасьев Н.Н. Международно-правовая база борьбы с терроризмом / Н.Н. Афанасьев // Закон и право. – 2001. – № 4. – С. 8-13.
21. Бандурка А.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: монографія / Бандурка А.М., Давыденко Л.М. – Харьков: Гос. спец. изд-во „Основа”, 2003. – 368 с.
22. Богатирьев І Г Оперативно-розшукова діяльність в установах виконання покарань: монографія / Богатирьев І Г, Джужа О М, Ільтяй М П. – Д.: Дніпропетровський ун-т внутр. справ, 2009. – 188 с.
23. Кримінально-виконавче право України [текст] : навч. посіб. / А. П. Гель, Г. С. Семаков, І. С. Яковець ; за ред. А. Х. Степанюка. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 624 с.
24. Журавлев И. А. Захват заложников: Исторические корни и современное положение / И. А. Журавлев // Закон и право. – 2002. – № 1. – С. 9-17.
25. Курс сучасної української кримінології [Текст] : у 3 кн. / А. П. Закалюк. – К. : Ін Юре, 2007. – ISBN 978-966-313-339-3.

26. Методичні рекомендації щодо проведення обшуків засуджених та приміщень, оглядів території житлової та виробничої зон кримінально-виконавчих установ, огляду особистих речей засуджених, а також посилок, передач та бандеролей, що надійшли на їх адресу / [під ред. Пташинського О. Б.]. – К. : ДДУПВП, 2004. – 23 с.
27. Новик А. Ю. Применение боевых приемов самбо сотрудниками ОВД при охране общественного порядка и борьбе с преступностью / А. Ю. Новик, А. А. Примаченко // Вопросы эффективности профессионально-прикладной подготовки сотрудников ОВД : сб. науч. тр. – Минск : МВШ МВД СССР, 1991. – С. 57–61.
28. Казак Б.Б. Безопасность уголовно-исполнительной системы: [монографія] / Казак Б.Б.; [под ред.: Дьячковский С.А., Пономарев С.Н.]. – Рязань: Академия права и управления Минюста России, 2002. – 324 с.
29. Організація індивідуального запобігання злочинам у кримінально-виконавчій установі: [монографія] / В.П. Захаров, О.Г. Колб, С.М. Мирончук, Л.І. Міліщук. – Луцьк: Пець Іванюк В.П., 2007. – 442 с. – (2-ге вид. перероб. і доп.).
30. Віктимологічні засади боротьби зі злочинами, що вчиняються в установах виконання покарань України [Текст] : навч. посіб. для студ. юрид. навч. закл. / Джужа О. М. [та ін.]. – Хмельницький : Хмельницький центр науки, інновацій та інформатизації, 2012. – 171 с.
31. Кримінологічні та оперативно-розшукові засади запобігання злочинам і правопорушенням, що вчиняються персоналом виправних колоній [Текст] : монографія / [В. В. Коваленко та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Коваленка]. – К. : Атіка-Н, 2011. – 368 с.
32. Колб О. Г. Кримінологія і соціальна профілактика злочинів у виправних установах [Текст] : навч. посібник / О. Г. Колб. – Луцьк : Вежа, 2007. – 400 с.
33. Колб О. Г. Організація індивідуального запобігання злочинам у кримінально-виконавчій установі [Текст] : монографія / О. Г. Колб. – Луцьк : Вежа, 2007. – 513 с.
34. Кримінально-виконавче законодавство України. Кримінально-виконавчий кодекс України. Нормативно-правові акти / упоряд. : В. С. Ковальський, Ю. М. Хахуда. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 432 с.
35. Кримінально-виконавче право : [навч. посіб.] / В. А. Бадира, С. Ф. Денисов, Т. А. Денисова та ін. – К. : Істина, 2008. – 400 с.
36. Кримінально-виконавче право України : [навч. посіб.] / А. П. Гель, Г. С. Семаков, І. С. Яковець. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 624 с.
37. Кримінально-виконавче право України : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [В. М. Трубников, В. М. Харченко, О. В. Лисоді та ін.] ; за ред. В. М. Трубникова. – Харків : Право, 2001. – 384 с.
38. Кримінально-виконавче право України : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів / А. Х. Степанюк, О. В. Лисодед, М. В. Романов та ін. – Х. : Право, 2006. – 256 с.
39. Кримінально-виконавче право України: Загальна та Особлива частина : навч. посіб. / [О. М. Джужа, С. Я. Фаренюк, В. О. Корчинський та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужа. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 448 с.